

«Scandals ha i adina dà»

Nagins cas da corrupziun senza che las bancas svizras èn involucadas

CUN MARC PIETH
HA ANDREAS CADONAU DISCURRÌ

■ **Strusch in scandal da corrupziun ni da lavada da daners tschufs passa senza che numns da bancas svizras vegnan menziunads. La Quotidiana ha vuli savair da Marc Pieth, professor per dretg penal a l'universidad da Basilea, tge pussaivladads che la Svizra haja d'interrumper quella corrupziun. Marc Pieth è tranter auter dapi diesch onns president da la cumissiun encunter la corrupziun da l'Organisaziun economica dals stadis industrials.**

Tge è la funcziun da quella cumissiun che Vos presidiais dapi diesch onns?

Marc Pieth: Tuttas terras industrialas èn vidlonder da stgaffir leschas encunter la corrupziun tenor in muster che nossa cumissiun ha mess sin maisa. La Svizra ha gist fatg quai. I va d'impedir che firmas d'export grondas na corrupien èn l'exteriur ed era d'impedir che tals daners recaltgads entras corrupziun vegnian deponids tar nus.

Nun èsi in'illusiun da pensar ch'ins sappia impedir la corrupziun cun leschas?

I nun è simpel. Dentant datti metodas effizientas. Gronds concerns che lavuran internaziunal na ristgan da corrupper perquai ch'els vegnan mess sin ina glista naira da la banca mundiala e na survegnan pli en l'avegnir lavur da projects che la banca mundiala gida a finanziar.

La Svizra è er obligada d'interrum-



Marc Pieth, burgais da Molinis, è professor per dretg penal a l'universidad da Basilea. El enconuscha la scena da corrupziun sco paucs auters.

FOTO A. CADONAU

per la corrupziun e tuttina na passa in scandal senza ch'ins discorra da contos sin bancas svizras. Nun è quai ina cunterdicziun?

Bain, dentant crai jau che las bancas svizras nun hajan interess da talas fatschentas. Fatschentas che lavagan lur num. Quai schebain era grondas bancas èn involucadas en ils davos scandals. Er en Svizra ston las reglas existentas vegnir chatschadas atras.

Era envers las bancas?

Quai vegn ad esser uschia. Per ils novs

cas sto la cumissiun da bancas tscherner meds rigurus vers ils culpants.

Uschia resta mo pli il Principadi da Liechtenstein in eldorado da lavar daners da tut gener?

Era per il Principadi vegn l'aria pli fina. Terras sco la Germania nun èn prontas da tolerar il sa depurtar da Liechtenstein. Ins vegn a far chapir il Principadi che ses num figureschia sin la proxima glista naira.

Il Principadi vala dentant sco bun exempel?

Il sistem dal Principadi da Liechtenstein è per la Svizra malsegir. Il contact tranter quai sistem dal Principadi e la Svizra è fitg stretg. Bliers cas da lavada da daners tschufs che vegnan organisads en Svizra fan diever d'instituts e da fundaziuns dal Principadi. Quai munta in tschert rischio per la Svizra, sumegliants ad in tschep vi dal pe. Sche nus vulain better or d'ugl tar nus avain nus anc adina il problem da na savair better or d'ugl en il Principadi da Liechtenstein.

I dat gea in'assistenza giudiziala?

Il Principadi posseda ina lescha d'assistenza giudiziala, dentant impedescha enfin oz in surformalissem giuridic la lavur da la procura svizra. Ils motifs per quai agir nun èn enconuschents. Il Principadi nun ha concedì assistenza giudiziala, u bunamain nagina assistenza giudiziala.

Sco valetais Vos Vossa lavur, in pau sco in cumbat encunter ils mulins dal vent?

Igl è gia stà mender. Avant diesch onns han tuts mussà cun il det sin mai e detg; «quel batta». Ussa suenter diesch onns vesa la chausa or empau auter. Jau sun optimist. I vegn a dar grondas midadas en l'avegnir. Quai na vul betg dir ch'i saja gia ussa sa midà insatge fundamental. La via è anc lunga. Dentant è insatge vegnì en moviment.

Scandals han pia er in aspect positiv?

Scandals èn adina stads avant maun. La gronda part han ins scuviert pir ussa, per mai in mussament cler ch'ins nun è pront da tolerar intginas irregularitads.

Ins avess gia avant 20 onns scuvert scandals era en quai triangul tranter Grischun, Vaduz e Turtig. Chaussas ch'ins nun ha vuli vesair.

In scandal politic analog a la Germania fuss pia era en Svizra pussaivel?

Il problem svizzer nun èn las finanzas da las partidas, il problem èn las votaziuns davart ina chausa. La damonda è bain quella sch'igl è pussaivel da cumprar ina tala votaziun. Quai ch'ins sa segiramain cumprar en Svizra è in'iniziativa. Pajar la glied che rimna sutta-scripziuns u forsa schizunt pajar tals che suttascrivan.

Ni dar l'incumbensa da rimmar sutta-scripziuns ad ina instituziun professiunala che lascha pajar persunter?

Exact, quai san ins far. I fuss disgustus sche mo daners decidessan. Da la perspectiva dal dretg penal hai jau dentant tschertas resalvas da crear leschas novas. Cun novas leschas san ins era stgaffir nova criminalitad.

Deregular è er in tema per il dretg penal?

Gea, en intgins cas sa la deregulaziun avair in effect preventiv er en fatgs da corrupziun. I dat dentant cas nua ch'ina deregulaziun nun è pussaivla. Bajegiar tunnels per exempel. Là nua ch'i stat a disposiziun summas enormas e nua ch'il desideri da survegnir lavur è grond. Là ston ins temair ch'i dettia emprovas da corrupziun. Ina pussaivladad èsi da na laschar decider suletta-main ina persuna. Quai numnan ins il principi da quatter egls.